

Tann europeiski felagsskapurin

Tað tykist mær meir enn merkiligt, at summir av teimum, sum skriva fyrri ella ímóti felagsmarknaðinum hava lyndi til, at skúgva Rómasáttmálan til viks og so skriva uttan jørförbindils við henda.

Eg segði felagsmarknaðin, men hetta er ikki rett. Tí marknaðin er bert ein partur av hesum felagsskapi. Og tí er tað villileiðandi bert at støða við hesa síðuna av hesum felagsskapi.

Rómasáttmálin er rammulógin um henda felagsskap og má tað tí verða ábyrgdarleyst at tala og skriva uttan um henda veruleika. Tí tað verður hesin veruleiki — Rómasáttmálin við teim officielt góðkendu fortolkningum av honum — sum koma at telja, og ikki mínar ella tínar meiri ella minni háfloygdu orð og hugsanir um hetta týðningarmikla evnið.

Ja kanska tað týðningarmiklasta evnið, sum vit koma

at taka støðu til, landi okkara til besta ella ógevnu mong, mong á fram í tíðina.

Ikki vil eg dylja, Rómasáttmálin er ikki nakar lettur lesnaður, og heldur ikki haldi eg meg hava skilt hann til fulnar.

Men so mikið haldi eg, at tað framgongur klárt av sáttmálanum og teimum góðkendu fortolkningum, at hetta er ein samgonga, sum politisk fer at fara tey lond, sum fara uppi, inn í eina eind uppá sama máta, sum teir ymisku statirnir í Amerika elta teir ymisku republikkarnir í Russlandi.

Hesi bæði, Rusland og Amerika, stiga fram á verðins leikpalli, sum hvør sín eind, hin einstaki staturin í Amerika má boygja seg inn undir felagslógirnar. Somuleiðis við republikkunum í Russlandi.

At hetta eisini fer at verða í felagsmarknaðinum — ella í tei foreinaða Europa, sum tað

eisini verður kallað — er einki at ivast í.

Inngangurin til Rómasáttmálan sigur hetta so greitt, sum tað nú kann sigast:

»Hans Majestæt Kongen af Belgien,

Præsidenten for Den Tyske Forbundsrepublik,

Præsidenten for Den Franske Republik,

Præsidenten for Den Italienske Republik,

Hendes Kongelige Højhed Stortertuginden af Luxembourg,

Hendes Majestæt Dronningen af Nederlandene,

som er besluttet på at skab

et grundlag for et stadig

snevrere sammenslutning mellem de europæiske folk

«

Eg taki upp aftur hetta ... et stadig snevrere ... tí her

hava vit kjarnina í hesum sáttmála, sum er móðir til henda europeiska felagsskap,

sum talan er um, at vit skulu upp í.

Og tá ið hetta nú — stadið snevrere verður »realiserad» framt, tá fer grein nr. 240 í Rómasáttmálanum:

»Denne traktat gælder for ubegrænset tid, at verða ein óhugnaligur veruleiki.

Hví so henda skrivan um, at vit hava fritt at fara inn

og út av hesum felagsskapi? Nei, eg dugi ikki at siggja

tað óðrvisi, enn at tað er ein ynskitala, men veruleikin

verður ein annar.

Standandi yvir fyrri hesum báðum veruleikum, verður

avgerðin tung at taka.

Tá ið man fer at víga fyrri

munum ið eru og teimum minussum, sum koma at verða,

við at fara uppi, so má man

ikkj stara seg blindan uppá

teir peningaligu fyrimunir, ið tykjast at vera.

Mær tykir at aðrir lutir, sum ikki kunnu gerast upp í

krónum og oyrum, megu fáa okkum at spyrja, um ikki

møguleiki er, at fáa selt tað,

sum vit selja til hesi 10 lond-

ini, aðrar staðir, har ið ikki

verður kravt annað av okk-

um enn vörurnar og vit fáa

pengarnar.

Viel kann tað tykjast við

fyrsta óynakast, at henda

samgonga av hesum 10 lond-

um — gott 200 mill. fólk —

er ein stór samgonga, men

ikkj er hon meira enn 10 pst.

av heiminum. Og undarligt

skuldi tað verði, um vit ikki

hjá hinum 90 pst. av heimi-

num kundi sloppið av við

okkara vörur.

Hava okkara kosnu menn

latið henda mogleika kanna?

Og hvat gevur so hetta?

Er nakar mogleiki her, og

hann má vera, um hann

kanska ikki verður allur funn

in beinan vegin, so megu hesir

mogleikar troystast fyrri at

sleppa undan at selja so dyr-

ar lutir sum:

1. Tað nationala, sum longu

er vunnið.

2. Virkisrettur okkara við

egnu strendur.

3. Sleppla undan at fáa streym

in av arbeiðsorku at floyma

inn yvir land okkara.

4. Sleppla undan hertenastu o.

s. fr.

Fyri at nerta við punkt 4.

Hetta við hertenastu eru vit

til dagin í dag sloppin und-

an, og vil eg halda, at vit all-

ir føroyingar vilja av øllum

alvi berjast fyrri at varðveita

hetta góða. Vit hava ongan

møguleika at forsvara okk-

um, líka so lítið, sum vit ha-

va nakran mogleika at leypa

á nakad annað land, og ei

heldur vilja tað. Nei, vit vilja

liva í friði við øll lond.

Men sleppa vit tað, um vit

koma uppi henda europeiska

felagsskapin???

Eg haldi ikki. Tí tá ið tey

lond, sum eru komin uppi

henda europeiska felagsskap-

in, so er tað ein politisk

eind, so fer hetta at fara til

ein felags uttanríkispolitik og

har frá og til at hava ein eu-

ropeiskan her, er bert eitt

hanagleiv.

At hetta fer at ganga skjót-

ari enn flest venta, haldi eg

at øll tekin eru til. Amerika

er komið í peningaligar trup-

ulleikar, m. a. eisini av tí

stóru byrðu, teir hava borið

av NATO. Röddirnar frá

Ameriku, um at taka meir og

meir herfólk heim aftur frá

Europa, harðna í hvorum.

Hetta er ikki at undrast

yvir, eisini vegna ta ótökk, ið

teir hava fingið bæði so og

so.

Verður so ein europeiskur

herur settur á stovn, hvat so

við okkum? Sleppla vit so —

um vit eru komin uppi sam-

gonguna — undan her?

Eftir tí fastleika, sum tyk-

ist at ráða í hesum sáttmála,

so trúgvi eg ikki, at sleppa

undan hertenastu. Tí hetta er

eisini ein hernaðarlíg sam-

gonga sigur millum annað

Birkelbach-frágreiðingin. Henda

frágreiðing, sum er ein

fortolkan av Rómasáttmála-

num, og sum er góðkend av

EF-parlamentinum.

Hon sigur millum annað í

par. 28.2

»Deltagelsen i et samarbej-

de på udenrigspolitikken og

forsvarspolitikken område

må dog forudsætte en hold-

ning, der går ud over al-

mindelige sympati for den

vestlige verden og indehol-

der et klart engagement i

udenrigs- og militærpolitisk

henseende. Når denne op-

fattelse deles af alle med-

lemsstaterne, så vil stater,

der søger optagelse, øjensyn-

ligt ikke længere kunne nøj-

es med at henvise til, at de

er indforstået med at anerk-

ende Romtraktatens politi-

skiske bestanddele, men må

også drage konsekvenserne

af den fuldbyrdelse af Fæl-

lesskabet, der er ved at ba-

ne sig vej frem gennem den

politiske form for samar-

bejdet.»

Lesi vit hesa paragraff

bæði eina og tveir ferðir, so

hava vit fingið greitt svar.

Og taka vit so paragraff 32 í

somu Birkelbach-frágreiðingin

afurast at hoyra vit fastleikan:

»Det vilde være falsk og

skæbnesvangert (!!) at tro,

at toldunionen var det øko-

nomiske fællesskabs hoved-

saglige bestanddel, og at de

øvrige bestemmelser kun var

af supplerende natur. Land-

de, der ønsker optagelse,

må ikke gøre sig skyldige i

den fejlslutning, at anerk-

kendelse af Fællesskabets

væsentlige indhold først og

fremmest skulle bestå i en

anerkendelse af toldunionen,

og at man fra punkt til

punkt skulle kunne snakke

sig til rette om de øvrige

spørgsmål, som jo kun vil-

de have karakter af hjælpe-

bestemmelser. En sådan for-

tolkning ville bygge på fuld-

kommen falske forudsæt-

ninger.»

So nógv siga fortolkningar

av hesum Rómasáttmála. Fort-

tolkingar, sum eru góðkendir

av hægstu leiðsluni, parla-

mentinum fyrri EF = Europe

iski Felagsskapurin.

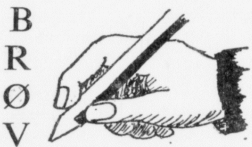
Og hvi hava Island, Svo-

riki og Finnland tikið ta av-

gerð, at standa uttan fyrri

hesa samgongu?

Framhald á 4. síðu. (1)

Hví henda fjendskap?

Nú hava vit havt fólkatingsval. Øll sul vildu, fingi at vita hvat teir ymsu politisku bólkarnir hjá okkum høvdu at siga veljarunum. Har var lagt fram hvørji sjónarmið flokkarnir vilja styra eftir, um teir kunnu sleppa framat. Og eitt aftrat, har vóru allir flokkar umbaðir, eisini tjóðveldisflokkurin tók dyggan lut í hesum valgi.

Hesaferð var tað eitt fólkatingsval, sum tað snúi seg um. Tað var sostatt mest forholðið til Danmark, sum umtalað bleiv, sum eisini rett og rimuligt var.

Tí var tað so mikið meira av áhuga, tað sum hetta valgið segði.

Nú er tað einki at ivast í, at menn kunnu leggja síni sjónarmið fram soleiðis, at teir tekkjast veljarunum. Ella teir leita ser veljarastuðul til sínar hugsanir.

Tað sum eisini hevur stórán áhuga, má vera tann áskoðan, sum kom fram viðvíkjandi forholdinum Føroyar/Danmark.

Hetta má vera eitt tað týðingarmesta í føroyskum politikki í dag, tí vit hoyra dag og dagliga um lond, statir, sum royna at finna fram til samarbeiðismøguleikar, samgongur ella hvat slag av samvinnu tað kann snúgva seg um.

Føroyskt/danska forholðið er gamalt. Vit hava gjøgnum ein langan mansaldur herheima hoyrt hvussu illa danskarir eru farnir við føroyingul, men ikki eitt orð um hvussuleiðis teir valdandi fóru við sínum egnum landsmonnum í Danmark. Tann sum vil fara

í djúpdina í hesum spurningum má fyrri sína egnu samvitsku skuld eisini kanna hesa síðuna, so so visir, at tann meingi danskarin hevði tað ringt, ja ofta móguliga verri enn føroyingar undir oki harramansins.

Tað var við øðrum orðum systemið, sum gjørdi, at forholdini vóru so út av lagi vánalig.

I dag er óðrvisi. Viljin er til samvinnu frá danskari síðu — og tann gamla valdsmanahugsanin er ikki til meira. Danir lurta eftir tí sum føroyingar hava at bera fram og vilja fegnir geva føroyingum sjálvum tað vald, sum teir ynskja.

Men tann politiska hugsanin í Føroyum man helst vera tann, at vit ynskja ikki at vera leysir av Danmarkini. Av teirri einfaldu orsök at fleirtalið av føroyingum við sær sjálvum vita og föla, at tað vil vera ris til okkara egnu revv, um vit slita okkum burtúrur einum statsfelagsskapi, sum hevur vist seg at fungera væl, fyrri ikki at siga fyrirmyndarligt.

Uppundir fólkatingsvalið komu aftur ymisk ljóð (ella missljóð) fram, um okkara trælkarar (danir). Men harra-gud, hvussu ber tað til, at teir somu menn, sum valg eftir valg fortelja fólk, at alt sum er danskt er av tí illa, og so, tá teir sjálvir sita við buktini og báðum endunum, eru teir fremstu til at tvihalda um tað danska, sum er í Føroyum, og enná hava verið allitáir til at styrkt tað?

Jú, tað er ikki so torført at skilja. Teir eru ikki byttari enn so (og hví skuldu teir tað), at teir skilja fólkelv, at teirra danafjendska er ikki eigur at skiljast sum annað enn til brúks ómarfyri halsvol, til at fiska nakad av stemmun, sum eru grundaðar á óuppiysta og hatska andstöðu móti øllum sum danskt er, kanska fyrri ein part sínar av íslendsku danna-

landi.

Men harfyri skulu vit ikki skilja tað so, at tað ikki hava verið valdsharar úr Danmark, sum hava valdað í Føroyum til tíðir, jú teir hava verið harðir, ómenniskjaligir halsar — men tað vóru teir sanniliga eisini móti teirra egnu í Danmark, tað er hetta sum vit eisini megu taka við, um myndin skal vera sonn.

Hvorja framtíð Føroyar eiga í danska rikisfelagsskapinum kunnu vit gita um, men vita kanska lítið. Vit megu hava tað álít á okkara politikarum, at teir gera sum best er fyrri land og fólk, og duga at skilja, at uttan samvinnu við onnur lond, ber ikki til at halda einum frískum og livandi samfelag uppi.

Okkara aldargamla samvinna við Danmark hevur roynst sera væl.

Vit skulu bert ikki taka við teimum ónodum, sum vit siggja hjá donum, solum hetta pornofjasið o. t. Her eru teir so púra stórir á glið, men tó skulu okkara egnu fólkatingsmenn vita, at her vóru teir rettir menn. Henda bylgjan, sum ikki hoyrir heima í einum samfelag í dag, henda ósosialistiska gongdin, sum sigur, at alt skal vera loyvt, henda kapitalistiska hugsanin, um »de stærkerer ret» má ikki sleppa at fáa fritt ræsarum í Føroyum.

Nei, hinir gomlu. Latíð tykkum ikki blenda av herópum. Vit fáa okkara land best vart í rikisfelagsskapinum, men avgjørt soleiðis, at tað vera føroysku politikar-nir, sum valda í Føroyum og ikki danskir embætismenn sum diktera okkum lógirnar, tí teir duga ikki at skilja føroyska samfelagið. Teir siggja sum rimuligt er ikki við føroyskum eygum.

Men hesi danahaturs røpini kunnu ein dag vera okkum til bakbrest, teir kunnu vera vandafull so tað stendur eftir.

Gamalt í gøtum.